

RESTAURAREA UNEI CAHLE HABANE TRANSILVANE DIN SECOLUL AL XVIII-LEA

Sorin FOGARASCHER

În Laboratorul zonal de restaurare-conservare din Sibiu a intrat pentru a fi restaurată o cahă habană transilvăneană, lucrată în Vințu de Jos, în anul 1717. Face parte dintr-un ansamblu de cahle care au format o sobă de încălzit, executată la comandă pentru curți nobiliare sau castele din Transilvania.

Am dedus aceasta din inițialele G și M sub care se distinge, într-un chenar, un vultur bicefal cu coroană regală, sabia și sceptrul, inclusiv anul 1717. Dimensiunile cahlei sunt de 21,5 X 22,5 X 5,6 cm.

A. Obiectul prezenta multiple degradări:

- În urma analizei microscopice s-a constatat o rețea de fisuri pe toată suprafața, smalt fragilizat, căzut în mai multe locuri și pelicule aderente de murdărie,

conținând var, grăsimi alimentare, în care erau înglobate particule de praful.

- În interiorul casetei se regăseau straturi aderente de produși de ardere, lipseau fragmente cum ar fi: colțul drept din partea de jos și laturile casetei interioare aproximativ 17/5/4.5 cm.
- Obiectul mai prezenta

Ansamblu înainte de restaurare

*Ansamblu în timpul restaurării.
Completare colț dreapta jos*

ciobituri și știrbituri de-a lungul muchiilor.

- Era vizibil un proces evolutiv de degradare.

2. Restaurarea obiectului a presupus numeroase operații:

- Datorită fragilizării smalțului s-a impus curățirea locală la stereobinocular cu ajutorul tampoanelor de vată îmbibate în soluție apoasă de Romopal 1%.
- Neutralizarea prin spălare locală cu apă distilată.
- Uscarea la temperatura camerei.
- Consolidarea locală a smalțului fragilizat, prin

pensularea cu Aracetal 2%.

- Curățirea totală a obiectului în soluție apoasă cu 1% Romopal și curățirea mecanică cu instrumentar adecvat.
- Neutralizarea prin spălare în apă distilată.
- Uscarea la temperatura camerei.
- Completarea lipsurilor de smalț, a ciobiturilor și știrbiturilor prin pensulări repetate cu diluție de Keramiplast.
- Finisarea completării cu instrumentar adecvat.
- Executarea găurilor pentru armături.
- Confecționarea armăturilor din sârmă de inox și montarea lor prin lipire cu rășină epoxidică.
- Reconstituirea părților lipsă, prin metoda negativului cu ceară dentară și turnarea gipsului de modelat.
- Reconstituirea modelului și finisarea lui.
- Finisarea tuturor completărilor cu instrumentar adecvat.
- Integrarea cromatică cu culori tempera.
- Protejarea completărilor cu lac Vernice.
- Întreg fluxul tehnologic a necesitat și fotografierea obiectului în funcție de operațiile de restaurare efectuate.

*Ansamblu după
restaurare*

3. După restaurare obiectul a fost expus în expoziția permanentă de cahle din cadrul Muzeului Franz Binder, unde poate fi supravegheat în continuare și beneficiază de un climat controlat.

ABSTRACT

In the zone laboratory of restoration-conservation from Sibiu, a "HABAN" Transylvanian tile entered in order to be restored. It is made in Vințu de Jos

in 1717. This tile is part of an ensemble of tiles which formed a heating oven with inner warming source. This oven was ordered and performed for the nobiliary courts or castles from Transylvania. We deduced this from the initials G and M. Under them, we can see a two-headed-eagle in a frame wearing an imperial crown, the sword and the sceptre, including the year 1717.

Owing to the bad conservation state and to a progressive process of degradation, we had to proceed fast to a restoration of the object. This process included complex leaning, consolidation, completion operations, as well as chromatic integration and conservation operations.

The restored object can be seen in the framework of the permanent tile exhibition from the „Emil Sigerus“ Museum from Sibiu.